

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Politidirektoratet

Deres referanse:

Vår referanse:
21/180771 - 25Dato:
21.02.2022**Politidirektoratets hørings svar - Ny forskrift om Schengen informasjonssystem (SIS)****Innledning**

Politidirektoratet viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 09.12.2021 om forslag til ny SIS-forskrift. Den nye forskriften skal erstatte gjeldende SIS-forskrift av 21.12.2000 nr. 1365 til lov om Schengen informasjonssystem. Høringsfristen er 28.01.2022. Vi beklager fristoversittelsen.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikt, Politiets utlendingsenhet (PU) og Kripos.

Politidirektoratet har mottatt innspill fra Oslo politidistrikt og Kripos. Mottatte innspill følger vedlagt dette hørings svaret.

Det er i Prop. 226 L (2020-2021) Endringer i lov om Schengen informasjonssystem (SIS-loven) foreslått endringer i SIS-loven for å gjennomføre forordning (EU) 2018/1862 (politisamarbeidsforordningen), forordning (EU) 2018/1861 (grensekontrollforordningen) og forordning (EU) 2018/1860 (returforordningen). Proposisjonen er til behandling i Stortinget, og forskriftsbestemmelsene i høringsnotatet foreslås derfor med forbehold om at lovendringene blir vedtatt av Stortinget i tråd med forslagene i proposisjonen.

Departementet foreslår to bestemmelser i den nye SIS-forskriften, en om behandlingsansvar og en om erstatning.

Politidirektoratet vil innledningsvis bemerke at vi ser behovet for ytterligere presiseringer av hvilke myndigheter/organer i utlendingsforvaltningen som er behandlingsansvarlig etter de ulike bestemmelsene og hvem den registrerte skal henvende seg til for å utøve sine rettigheter.

Politidirektoratet har følgende merknader til endringsforslagene:

Politidirektoratet

Til § 1 - Behandlingsansvar

I forslaget til ny SIS-lov § 4 første ledd fremgår det at Kripos er behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger etter politisamarbeidsforordningen og grensekontrollforordningen, mens Utlendingsdirektoratet (UDI) er behandlingsansvarlig for opplysninger etter returforordningen. Siden returforordningen legger opp til at utlendingsmyndighetene kan registrere opplysninger i SIS, er det nødvendig å dele behandlingsansvaret. Det fremgår av forslaget til SIS-loven § 23 at det kan gis forskrift om blant annet behandlingsansvaret som fraviker denne hovedregelen.

Etter hva vi forstår legger de nye SIS-forordningene opp til at også utlendingsmyndighetene kan registrere opplysninger i SIS. Nærmere bestemt gjelder det utvisningsvedtak med innreiseforbud, som kan registreres i henhold til grensekontrollforordningen artikkel 24, og returvedtak, som kan registreres etter returforordningen. Som en konsekvens av dette går departementet inn for at behandlingsansvaret kan deles, og at den nærmere ansvarsfordelingen mellom de berørte organene reguleres i avtaler. Det fremgår av høringsnotatet at utgangspunktet er at "*de ulike organene i utlendingsforvaltningen*" er behandlingsansvarlig for behandling av personopplysninger knyttet til de oppgavene de er pålagt etter de aktuelle forordningene.

Det fremgår av høringsnotatet at det kun er UDI og Utlendingsnemda (UNE) som har kompetanse til å fatte utvisningsvedtak som ligger til grunn for meldinger etter grensekontrollforordningen 24. Videre er det "*UDI, UNE og politiet som utlendingsmyndighet*" som er tillagt oppgaver etter returforordningen.

Forskriftsutkastets § 1 legger behandlingsansvaret for behandling av opplysninger om innreiseforbud etter grensekontrollforordningen artikkel 24 og etter returforordningen til "*utlendingsmyndighetene*".

Oslo politidistrikt er positive til forslaget om at behandlingsansvaret legges til "utlendingsmyndighetene" og ikke bare til UDI, slik forslaget til SIS-loven § 4 annet ledd legger opp til.

Kripos påpeker i sitt hørings svar at selve ordlyden i utkastets § 1 fremstår som lite klargjørende hva gjelder hvilke aktører som skal omfattes av begrepet "*utlendingsmyndighetene*". *Kripos* mener at dette bør fremgå klart, enten av selve forskriftsbestemmelsen eller i de videre forarbeidene til forskriften, som i tilfelle må gjøres lett tilgjengelige – typisk ved publisering av statsrådsforedrag på Lovdata.

Politidirektoratet er enig med *Kripos* i at begrepet "*utlendingsmyndighetene*" ikke uten videre er et entydig og klart begrep. Vi mener at det bør fremgå klart av forskriftsteksten hvilke myndigheter/organer som omfattes av begrepet "*utlendingsmyndighetene*" etter henholdsvis returforordningen og grensekontrollforordningen artikkel 24. Vi viser her til reguleringen av delt behandlingsansvar i utlendingsforskriften § 17-7 b, hvor de ulike etatene i utlendingsforvaltningen er uttrykkelig nevnt i forskriftsteksten.

Politidirektoratet gjør for øvrig oppmerksom på at etter Politidirektoratets Etatsinstruks for personvern av 01.02.2021 punkt 6.2 er det lagt til grunn at Politidirektoratet er behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger etter personopplysningsloven, herunder for virksomhetsområdet utlendingsforvaltning og behandling av opplysninger som er regulert i utlendingsforskriften § 17-7b. Det er lagt til grunn som et premiss for dette at bestemmelser i

lov og forskrift som legger oppgaver til "politiet" i GDPR-sammenheng skal forstås som "politietaten", og at behandlingsansvaret tilligger politietaten som sådan i egenskap av "offentlig myndighet", jf. GDPR artikkel 4 nr. 7, og utøves av POD/politidirektøren som øverste organ/virksomhetsleder.

Nærmere om oppgavefordelingen etter forordningene i nasjonal rett

Politiet som førstelinje utlendingsmyndighet vil primært være et saksforberedende organ for UDI (som fatter vedtak). Etter utlendingsloven § 72 er det UDI som treffer vedtak om utvisning (herunder innreiseforbud), mens politidistriktene er saksforberedende organ. Videre følger det av UDIs retningslinjer (2010-024) punkt 15 at det er UDI som foretar innmeldingen i SIS i disse tilfellene. I saker om oppholdstillatelse vil politidistriktene også primært være et saksforberedende organ for UDI. Politiet er gitt vedtakskompetanse i noen nærmere angitte typetilfeller, men kun når det er grunnlag for å *innvilge* oppholdstillatelse. Dette er regulert i utlendingsforskriften kapittel 13, nærmere bestemt i § 13-1 til § 13-3. Vedtakene skal da ikke omfattes av definisjonen av returvedtak i returdirektivet, og følgelig heller ikke registreres eller meldes inn i SIS. Avgjørelsene innebærer ikke en plikt til å forlate Norge eller Schengenområdet.

Politiet har imidlertid kompetanse til å fatte vedtak om bortvisning etter utlendingsloven § 17. Kompetansen følger av utlendingsloven § 18, og er regulert nærmere i utlendingsforskriften § 5-2¹. Vedtak om bortvisning innebærer en plikt til å forlate riket, og kan, slik vi forstår det, falle inn under definisjonen av "returvedtak", jf. returdirektivet artikkel 3 nr. 3, og følgelig registreres i SIS, jf. returforordningen. Det gjøres oppmerksom på at Politidirektoratet ikke har gått detaljert inn i en tolkning av returdirektivet og hva som utgjør et returvedtak. Blant annet kan medlemslandene etter direktivet artikkel 2 nr. 2 reservere seg mot anvendelsen av direktivet på visse type avgjørelser, herunder nektelse av innreise ved passering av Schengen yttergrense. Etter direktivet (artikkel 7) skal returvedtak også inneholde en utreisefrist. Det er dermed noe uklart i hvilken grad politiet faktisk fatter avgjørelser om bortvisning som også vil utgjøre returvedtak.

En eventuell registrering av bortvisningsvedtak i SIS vil være en ny oppgave for politiet, og vil følgelig kreve tilrettelegging med hensyn til tilgang, og nærmere regulering av ansvaret for behandlingen av opplysningene. Imidlertid ser ikke Politidirektoratet det som gitt at politiet skal stå for registreringen i SIS. Et alternativ kan være at UDI også i tilfeller hvor politiet fatter vedtak, gjennomfører registreringen i SIS. Vi viser til at UDI har fagansvaret for bortvisning.

Etter Politidirektoratets oppfatning er det behov for å avklare både i hvilken grad bortvisningsvedtak skal registreres i SIS, og hvordan dette praktisk skal gjennomføres. Dette vil ha betydning både for tilgang til SIS for politiet som førstelinje utlendingsmyndighet og avtale om delt behandlingsansvar mellom UDI og politiet. Vi antar at UDI som fagansvarlig for bortvisning vil være nærmest til å bidra med disse avklaringene.

Kripas uttaler at forholdet mellom ansvaret for behandling av opplysninger etter grensekontrollforordningen artikkel 24 og etter forordningen for øvrig, burde vært ytterligere kommentert i høringsnotatet, da uklare ansvarsforhold kan medføre risiko for brudd på regelverket. Dette gjelder for eksempel spørsmål om hvem som er ansvarlig for å sikre etterlevelse av grensekontrollforordningen kapittel 2, som inneholder bestemmelser om

---

¹ Bestemmelsene gjelder tredjelandsborgere, men politiet har også kompetanse for EØS-borgere, jf. utl. § 121, og forskriftens § 19-28.

sikkerhet (artikkel 10), føring av logger (artikkel 12), egenkontroll (artikkel 13) og opplæring (artikkel 14).

Klargjøring av tilsvarende spørsmål er også relevant for returforordningen, hvor artikkel 19 i nevnte forordning viser til at flere av bestemmelsene i grensekontrollforordningen kommer til anvendelse for returdirektivet.

Politidirektoratet mener videre at det i forskriften bør avklares hvem som er innslagspunktet for den registrerte begjæring om innsyn, retting, sletting og erstatning, og hvordan begjæringene skal behandles nasjonalt.

Til § 2 - Erstatning

Forslaget til SIS-loven § 19 regulerer erstatningsansvar og viderefører gjeldende rett uten realitetsendringer. Erstatningsansvaret er objektivt, slik at den registrerte har rett til erstatning uavhengig av om det er utvist skyld av den behandlingsansvarlige, databehandler eller andre som har truffet beslutning eller lagt inn melding om registrering. Departementet foreslår en forskriftsbestemmelse som tydeliggjør at der skaden er forårsaket av en annen medlemsstat, gjelder reglene om erstatning etter politisamarbeidsforordningen artikkel 72 og grensekontrollforordningen artikkel 58. Politidirektoratet er enig i denne presiseringen.

Klageinstans

I forslaget til ny SIS-lov § 20 står det at avgjørelser om erstatning som knytter seg til behandling av opplysninger etter politisamarbeidsforordningen eller grensekontrollforordningen – hvor Kripos er behandlingsansvarlig, jf. ny SIS-lov § 4 - kan påklages til "*Politidirektoratet*", mens avgjørelser om erstatning som knytter seg til behandling av opplysninger etter returforordningen – hvor UDI er behandlingsansvarlig, jf. ny SIS-lov § 4 - kan påklages til "*departementet*". I utkastet til SIS-forskrift § 1 fremgår det at utlendingsmyndighetene er behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger om innreiseforbud etter grensekontrollforordningen artikkel 24 og etter returforordningen. Samtidig er det i høringsnotatet lagt til grunn at det kun er UDI og UNE som har kompetanse til å fatte utvisningsvedtak som ligger til grunn for meldinger etter grensekontrollforordningen artikkel 24.

Kripos påpeker i sitt høringssvar at det bør fremkomme i forskriften at klage på avgjørelser etter grenseforordningen artikkel 24 kan påklages til departementet som overordnet utlendingsmyndighet, og ikke til Politidirektoratet.

Politidirektoratet slutter seg til uttalelsen fra *Kripos*. Vi ber om at departementet inntar en presisering i forskriftsutkastets § 2 om at departementet er klageinstans for behandling av opplysninger etter grensekontrollforordningen artikkel 24.

Med hilsen

Kristine Langkaas
Seksjonssjef

Gunnvor Hovde
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill - Ny forskrift om Schengen informasjonssystem - SIS - Oslo politidistrikt
Hørings svar fra Kripos - ny forskrift om Schengen informasjonssystem (SIS)

Kopi:

Utlendingsdirektoratet   Postboks 2098 Vika   0125   Oslo

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

OSLO POLICE DISTRICT

Deres referanse:
21/180771 - 3

Vår referanse:

Sted, dato
Oslo, 19. januar 2022

HØRING – FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM SCHENGEN INFORMASJONSSYSTEM (SIS-FORSKRIFTEN)

Det vises til Politidirektoratets brev av 3. januar 2022 med vedlagt høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet om forslag til ny forskrift om Schengen informasjonssystem (SIS), som skal erstatte gjeldende forskrift 21. desember 2000 nr. 1365 til lov om Schengen informasjonssystem. Frist for innspill er den 20. januar 2022.

Høringen er besvart av Felles enhet for utlending og forvaltning ved Oslo politidistrikt.

INNLEDNING

Departementet foreslår ny forskrift om Schengen informasjonssystem (SIS-forskriften), med forbehold om at lovendringene i SIS-loven for å gjennomføre tre forordninger om Schengen informasjonssystem, herunder forordning (EU) 2018/1862 (politisamarbeidsforordningen), forordning (EU) 2018/1861 (grensekontrollforordningen) og forordning (EU) 2018/1860 (returforordningen), blir vedtatt av Stortinget i tråd med forslagene i proposisjonen¹. I proposisjonen foreslås det at forordningene inkorporeres i SIS-loven ved at de gis status som lov, samtidig som den grunnleggende oppbyggingen i SIS-loven beholdes.

I den sammenheng vises det til Oslo politidistrikt sin høringsbesvarelse av 30.04.2021 om innspill og kommentarer til gjennomføring av EUs forordninger om Schengen Informasjonssystem (SIS).

Det fremgår av høringsbrevet at det på bakgrunn av de foreslåtte strukturelle endringene i SIS-loven ikke lenger er behov for omfattende forskrifter. Departementet foreslår derfor bare to bestemmelser i den nye SIS-forskriften, om behandlingsansvar og om erstatning.

---

¹ Prop.226 L (2020–2021) Endringer i lov om Schengen informasjonssystem (SIS-loven) mv.

FORSLAG TIL BESTEMMELSE OM BEHANDLINGSANSVAR

I forslaget til SIS-loven § 4 første ledd fremgår det at Kripos er behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger etter politisamarbeidsforordningen og grensekontrollforordningen. Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende § 2 annet punktum. Etter forslaget til SIS-loven § 4 annet ledd er Utlendingsdirektoratet (UDI) behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger etter returforordningen, ettersom returforordningen legger opp til at også utlendingsmyndigheten kan registrere opplysninger i SIS. Det fremgår videre av lovens § 23 at det kan gis forskrift om blant annet behandlingsansvaret som fraviker denne hovedregelen.

Oslo politidistrikt viser til utgangspunktet om at de ulike organene i utlendingsforvaltningen er behandlingsansvarlig for behandling av personopplysninger knyttet til de oppgaver de er pålagt etter returforordningen. Aktørene i utlendingsforvaltningen som behandler personopplysninger etter SIS-loven er Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og politiet som utlendingsmyndighet. Oslo politidistrikt er på bakgrunn av dette positive til forslaget om at det forskriftsfestes at behandlingsansvaret etter returforordningen legges til utlendingsmyndighetene, og ikke bare UDI slik forslaget til SIS-loven § 4 annet ledd legger opp til.

Oslo politidistrikt er videre enig i at de behandlingsansvarlige må inngå en avtale om delt behandlingsansvar, som fastsetter ansvarsforholdet nærmere.

FORSLAG TIL BESTEMMELSE OM ERSTATNINGSANSVAR

Det fremgår av høringsbrevet at forslaget til SIS-loven § 19 regulerer erstatningsansvar, og viderefører gjeldende § 18 uten realitetsendringer. Etter bestemmelsen er erstatningsansvaret objektivt, slik at den registrerte har rett til erstatning uavhengig av om det er utvist skyld av den behandlingsansvarlige, databehandler eller andre som har truffet beslutning eller lagt inn melding om registrering. Erstatningen skal svare til det økonomiske tapet den registrerte er påført, men kan også omfatte erstatning for krenkelse eller annen skade av ikke-økonomisk art (oppreisning) i den utstrekning dette finnes rimelig.

Av merknadene til forslag til SIS-loven § 19 i proposisjonen, fremgår det at bestemmelsen kun regulerer retten til erstatning fra en norsk behandlingsansvarlig. Dersom skaden er forårsaket av en annen medlemsstat, går erstatningsansvaret ikke lenger enn hva som følger av forordningene.

Oslo politidistrikt er positive til forslaget om forskriftsbestemmelsen som tydeliggjør at SIS-loven § 19 kun regulerer retten til erstatning fra en norsk behandlingsansvarlig, og at der skaden er forårsaket av en annen medlemsstat, gjelder reglene om erstatning etter politisamarbeidsforordningen artikkel 72 og grensekontrollforordningen artikkel 58.

ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Departementet har i høringsbrevet lagt til grunn av de økonomiske og administrative konsekvensene av at behandlingsansvaret etter returforordningen og opplysninger om innreiseforbud etter grensekontrollforordningen artikkel 24 legges til utlendingsmyndighetene, vil være begrensede og vil bli håndtert innenfor de til enhver tid gjeldende budsjettammer.

Oslo politidistrikt har merket oss at Politidirektoratet i sin høringsbesvarelse av 07.05.2021 om gjennomføring av EUs forordninger om Schengen Informasjonssystem (SIS), opplyste at de arbeidet med å utrede de samlede kostnadene nærmere i forbindelse med endringene i SIS-loven. På bakgrunn av dette forutsetter vi at Politidirektoratet har et bedre grunnlag enn Oslo politidistrikt til å uttale seg om eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser av at behandlingsansvaret etter returforordningen og opplysninger om innreiseforbud etter grensekontrollforordningen artikkel 24, legges til utlendingsmyndighetene.

Med vennlig hilsen

Jan Eirik Thomassen

Enhetsleder/ politiinspektør

Saksbehandler
Malin Karlsen
Juridisk rådgiver
Telefon: 47 79 86 87

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Kripos

Deres referanse:
21/180771

Vår referanse:
21/180771 - 18

Dato:
19.01.2022

Høringsvar fra Kripos - ny forskrift om Schengen informasjonssystem (SIS)

Vi viser til Politidirektoratets oversendelse 3. januar 2022 av Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev 9. desember 2021 med vedlagt høringsnotat om forslag til ny SIS-forskrift. Frist for å komme med innspill til Politidirektoratet er 20. januar 2022.

Departementet foreslår to bestemmelser i den nye SIS-forskriften, en om behandlingsansvar og en om erstatning. Kripos har tre merknader til forslaget, hvorav to knytter seg til behandlingsansvaret og en knytter seg til behov for presisering av hvilken myndighet som er rett klageinstans i saker om erstatning.

Behandlingsansvar

I forslaget til ny SIS-lov § 4 fremgår det at Kripos skal være behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger etter politisamarbeidsforordningen og grensekontrollforordningen, mens UDI skal være behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger etter returforordningen. I forslaget til ny SIS-forskrift § 1 om behandlingsansvar er det presisert at utlendingsmyndighetene er behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger om innreiseforbud etter grensekontrollforordningen artikkel 24 og etter returforordningen. I høringsnotatet punkt 3.1 klargjøres det nærmere hvilke aktører innenfor utlendingsforvaltningen som er behandlingsansvarlig for henholdsvis opplysninger etter grensekontrollforordningen artikkel 24 og behandling av opplysninger etter returforordningen.

Innledningsvis vil vi bemerke at selve ordlyden i forskriftsbestemmelsen om behandlingsansvar fremstår som lite klargjørende hva gjelder hvilke aktører som skal omfattes av begrepet "utlendingsmyndighetene". Som nevnt er dette nærmere redegjort for i selve høringsnotatet, hvor det fremgår at begrepet skal omfatte UDI, UNE og politiet som utlendingsmyndighet. Kripos mener dette bør komme klarere frem, enten av selve forskriftsbestemmelsen eller i de videre forarbeider til forskriften. Det er da sentralt at disse er lett tilgjengelige – typisk ved publisering av statsrådsforedrag på Lovdata.

Videre burde forholdet mellom ansvaret for behandling av opplysninger etter artikkel 24 og grensekontrollforordningen for øvrig vært ytterligere kommentert i høringsnotatet, da uklare

Kripos

ansvarsforhold kan medføre risiko for brudd på regelverket. Dette gjelder for eksempel spørsmål om hvem som er ansvarlig for å sikre etterlevelse av grensekontrollforordningen kapittel 2 som inneholder bestemmelser om sikkerhet (artikkel 10), føring av logger (artikkel 12), egenkontroll (artikkel 13) og opplæring (artikkel 14). Klargjøring av tilsvarende spørsmål er også relevant for returforordningen, hvor artikkel 19 i nevnte forordning viser til at flere av bestemmelsene i grensekontrollforordningen kommer til anvendelse for returdirektivet.

Kripos mener man også her bør vurdere å klargjøre dette nærmere i de videre forarbeider til forskriften, for eksempel gjennom statsrådsforedrag tilgjengelig på Lovdata.

Erstatning

I forslaget til ny SIS-lov § 20 står det at avgjørelser om erstatning som knytter seg til behandling av opplysninger etter politisamarbeidsforordningen eller grensekontrollforordningen kan påklages til *Politidirektoratet*. Avgjørelser om erstatning som knytter seg til behandling av opplysninger etter returforordningen kan påklages til *departementet*.

I utkastet til SIS-forskrift fremgår i § 1 at utlendingsmyndighetene er behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger om innreiseforbud etter grensekontrollforordningen artikkel 24 og etter returforordningen. Det bør derfor fremkomme i forskriften at klage på avgjørelser etter grensekontrollforordningen artikkel 24 kan påklages til departementet som overordnet utlendingsmyndighet og ikke til Politidirektoratet.

Med hilsen

Kristin Ottesen Kvigne

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler
Kathrine Ekeberg
seniorrådgiver